

Asia C-383/21

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

24.6.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Belgia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

15.6.2021

Kantaja:

Société de Logement de Service public Sambre et Biesme SCRL

Vastaaja:

Société wallonne du logement

1. Oikeudenkäynnin kohde ja tosiseikat:

- 1 Société de logement de service public Sambre et Biesme (Sambren ja Biesmen julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiö, jäljempänä SLSP Sambre et Biesme) on rajavastuuosuuskunta, jonka pääosakkaita ovat Farciennes'n ja Aiseau-Presles'n kunnat.
- 2 Kyseinen rajavastuuosuuskunta kuuluu julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiöiden verkostoon, joita Vallonian hallintoalueen hallituksen lukuun toimiva Société wallonne du logement (Vallonian asuntotuotantoyhtiö) valvoo.
- 3 Vuonna 2015 SLSP Sambre et Biesme ja Farciennes'n kunta päättivät perustaa Farciennes'een n. 150 asunnon ekoasuinalueen. Kyseisten toimijoiden tarkoituksena oli, että Intercommunale pour la Gestion et la Réalisation d'Études Techniques et Économiques (Kuntienvälinen osuuskunta teknisten ja taloudellisten tutkimusten hallinnointia ja toteuttamista varten, jäljempänä IGRETEC) tukisi niitä tässä tarkoituksessa.

- 4 IGRETEC hoitaa julkisen palvelun tehtäviä useilla aloilla. Tutkimusosastonsa ja hankintakeskuksensa avulla se voi muun muassa auttaa julkisia tai yksityisiä yhteistyökumppaneitaan teollisten tai siviilirakennusten, infrastruktuurin tai yleisemmin minkä tahansa kaupunkiympäristöön ja ympäristöön liittyvän projektin suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- 5 Rajavastuuosuuskunta IGRETECin perustajina oli useampia kuntia, mutta nykyään sen jäseninä on yli 70 kuntaa, mukaan lukien Farciennes'n kunta, ja yli 50 muuta viranomaista.
- 6 IGRETECin toimintaan sovelletaan kaupallisia yhtiöitä koskevia lakeja. IGRETECin säännöissä kunnille varataan enemmistö äänistä ja niiden mukaan kunnat johtavat sen eri hallintoelimiä. Kuntienvälisen osuuskunnan elinten päätökset tehdään IGRETECin kuntajäsenten äänten enemmistön perusteella.
- 7 IGRETECin osakepääoma on jaettu viiteen osakesarjaan, joista merkittävimpiä ovat A-sarjan osakkeet, jotka on tarkoitettu kunnille (5 054 351 osaketta), ja C-sarjan osakkeet, jotka on tarkoitettu ”muille julkisoikeudellisille jäsenille” (17 126 osaketta). Käsiteltävänä olevana aikana IGRETECin hallituksessa ei ollut jäsentä, joka olisi edustanut C-sarjan osakkeita omistavia jäseniä. Lisäksi IGRETECin hallituksen jäsenenä oli Farciennes'n kunnanvaltuuston jäsen, joka oli myös SLSP Sambre et Biesmen hallituksen jäsen.
- 8 SLSP Sambre et Biesme päätti 29.10.2015 ostaa osakkeen IGRETECistä voidakseen käyttää sen jäsenpalveluja, vaikka jäsenyys perustuikin hyvin vähäiseen omistusosuuteen.
- 9 Farciennes'n kunta ja SLSP Sambre et Biesme laativat puitesopimusluonnoksen määrittelläkseen Farciennes'n ekoasuinalueen suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyvät oikeutensa ja velvoitteensa.
- 10 Kyseisen puitesopimusluonnoksen 1 kohdassa määrättiin muun muassa, että osapuolet tekevät yhteisiä julkisia palvelu-, urakka- ja urakan mainostamishankintoja ja että Farciennes'n kunta toimii hankintaviranomaisena molempien yhteisöjen nimissä ja tekee yksin kaikki hankintojen tekemistä ja tarjouskilpailujen voittajien valitsemista koskevat päätökset.
- 11 Puitesopimusluonnoksen 5 kohdassa, jonka otsikko on ”Rakennuttamisen tuen valinta palvelu-, urakka- ja urakan mainostamishankintojen suorittamista ja kaupunkialueiden elvyttämistehtävän toteuttamista varten”, määrätään, että ”osapuolet sopivat, että Farciennes'n kunta tekee IGRETECin kanssa – – rakennuttamisen tukea, oikeudellista neuvontaa ja ympäristöpalveluja koskevan sopimuksen, joka tehdään in house -suhteessa, joka yhdistää molemmat sopimuspuolet kyseiseen osuuskuntaan”.
- 12 SLSP Sambre et Biesmen hallitus päätti 9.2.2017 yhtäältä ”hyväksyä Farciennes'n kunnan kanssa yhteisten hankintojen tekemistä koskevan puitesopimuksen tekemisen” ja toisaalta ”olla järjestämättä tarjouskilpailua asbestikartoituspalvelun

hankinnasta,” jonka erityiset tarjouspyyntöasiakirjat se oli aiemmin hyväksynyt, ”[SLSP Sambre et Biesmen] ja IGRETECin in house -suhteen vuoksi”. Kyseisiä tarjouspyyntöasiakirjoja pidetään ensimmäisenä askeleena Farciennes’n ekoasuinaluehankkeen toteuttamisessa.

- 13 Société wallonne du logement, joka valvoo julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiöitä, ilmoitti 10.2.2017, etteivät kyseiset 9.2.2017 tehdyt päätökset ole lainmukaisia, koska in house -poikkeuksen tekemisen edellytykset eivät täyttyneet sillä hetkellä SLSP Sambre et Biesmen ja IGRETECin suhteessa ja koska SLSP Sambre et Biesmen tilaukset IGRETECiltä kuuluvat julkisia hankintoja koskevien sääntöjen soveltamisalaan.
- 14 Société wallonne du logement kumosi 25.2.2017 SLSP Sambre et Biesmen päätökset, koska SLSP Sambre et Biesme oli tehnyt IGRETECin kanssa hankintoja kilpailuttamatta teknistä tukea koskevan sopimuksen (puitesopimuksen 5 kohta) ja asbestikartoituspalvelua koskevan sopimuksen.
- 15 Société wallonne du logementin mukaan on järkeviä perusteita epäillä sitä, että SLSP Sambre et Biesme käyttäisi ratkaisevaa vaikutusvaltaa IGRETECissä, erityisesti, kun SLSP Sambre et Biesme omistaa vain yhden ainoan IGRETECin osakkeen, ja kun näin voidaan päätellä vastakohtaispäättelmänä IGRETECin säännöistä, joiden mukaan määräysvalta IGRETECissä on ensisijaisesti kunnilla.
- 16 Se, että Farciennes’n kunta on mainittu johtavana hankintaviranomaisena puitesopimuksen 1 kohdassa, ei ole riittävä peruste sille, että hankintasopimukset on tehty suoraan IGRETECin kanssa kyseisen puitesopimuksen eri osapuolten nimissä, vaikka Farciennes’n kunta voi itse soveltaa in house -poikkeusta suhteessaan IGRETECiin. Kun tehdään yhteinen julkinen hankinta, eri yhteistyökumppanit suunnittelevat tilauksen yhdessä, mutta kunkin osapuolen on sovellettava tavanomaisia julkisia hankintoja koskevia menettelyjä.
- 17 Käsiteltävässä asiassa on kyse tästä Société wallonne du logementin tekemästä kumoamispäätöksestä.

2. Sovellettavat säännökset:

Julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta 26.2.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU

- 18 Direktiivin 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Yksiköiden väliset hankintasopimukset julkisella sektorilla

1. Hankintasopimus, jonka hankintaviranomainen tekee yksityisoikeudellisen tai julkisoikeudellisen oikeushenkilön kanssa, jää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) hankintaviranomainen käyttää kyseisessä oikeushenkilössä samanlaista määräysvaltaa kuin omissa yksiköissään;

b) yli 80 prosenttia kyseisen määräysvallassa olevan oikeushenkilön toiminnoista suoritetaan niiden tehtävien täyttämiseksi, jotka se on vastaanottanut määräysvaltaa käyttävältä hankintaviranomaiselta tai muilta kyseisen hankintaviranomaisen määräysvallan alaisilta oikeushenkilöiltä; ja

--

Hankintaviranomaisen katsotaan käyttävän oikeushenkilössä samanlaista määräysvaltaa kuin omissa yksiköissään ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla, jos se käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa määräysvallan alaisen oikeushenkilön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin. --

2. --

3. Hankintaviranomainen, joka ei käytä yksityisoikeudellisessa tai julkisoikeudellisessa oikeushenkilössä 1 kohdassa tarkoitettua määräysvaltaa, voi kuitenkin tehdä hankintasopimuksen kyseisen oikeushenkilön kanssa tätä direktiiviä soveltamatta, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) hankintaviranomainen käyttää yhdessä muiden hankintaviranomaisten kanssa kyseisessä oikeushenkilössä samanlaista määräysvaltaa kuin omissa yksiköissään;

b) yli 80 prosenttia kyseisen oikeushenkilön toiminnoista suoritetaan niiden tehtävien täyttämiseksi, jotka se on vastaanottanut määräysvaltaa käyttäviltä hankintaviranomaisilta tai muilta samojen hankintaviranomaisten määräysvallan alaisilta oikeushenkilöiltä; ja

--

Sovellettaessa ensimmäisen alakohdan a alakohtaa hankintaviranomaisten katsotaan käyttävän yhteistä määräysvaltaa oikeushenkilössä, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

i) määräysvallan alaisen oikeushenkilön päätöksentekuelimet koostuvat kaikkien määräysvallan käyttöön osallistuvien hankintaviranomaisten edustajista. Yksittäiset edustajat voivat edustaa useita tai kaikkia osallistuvia hankintaviranomaisia;

ii) kyseiset hankintaviranomaiset voivat yhdessä käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa määräysvallan alaisen oikeushenkilön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin; ja

iii) määräysvallan alainen oikeushenkilö ei aja sellaisia etuja, jotka poikkeaisivat määräysvaltaa käyttävien hankintaviranomaisten eduista.”

3. Asianosaisten kannat:

A. *SLSP Sambre et Biesme*

- 19 SLSP Sambre et Biesme katsoo, että riidanalaisessa päätöksessä on virheellisesti tulkittu, ettei SLSP Sambre et Biesmen ja IGRETECin välillä ole in house -suhdetta. SLSP Sambre et Biesme väittää, että kyseinen poikkeus vahvistetaan direktiivin 2014/24 12 artiklassa, johon on kodifioitu unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö. SLSP Sambre et Biesme väittää, että toisin kuin riidanalaisessa päätöksessä väitetään, asiassa täyttyvät in house -poikkeuksen soveltamisedellytykset. SLSP Sambre et Biesme väittää erityisesti, että hankintaviranomainen käyttää yhdessä muiden hankintaviranomaisten kanssa määräysvaltaa IGRETECissä ja tätä määräysvaltaa on pidettävä samanlaisena kuin sitä määräysvaltaa, jota hankintaviranomaiset käyttävät omissa yksiköissään, mikä edellyttää, että 1) määräysvallan alaisen oikeushenkilön päätöksentekokoelimet koostuvat kaikkien määräysvallan käyttöön osallistuvien hankintaviranomaisten edustajista, missä yhteydessä yksittäiset edustajat voivat edustaa useita tai kaikkia osallistuvia hankintaviranomaisia, 2) kyseiset hankintaviranomaiset voivat yhdessä käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa määräysvallan alaisen oikeushenkilön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin.
- 20 SLSP Sambre et Biesme väittää, että käsiteltävässä asiassa täyttyvät kaikki kyseiset edellytykset, koska se käyttää yhdessä muiden hankintaviranomaisten kanssa, joina on erityisesti SLSP-yhtiöitä ja kuntia, IGRETECissä ”samanlaista määräysvaltaa kuin omissa yksiköissään” ja koska se ”omistaa osan [IGRETECistä] ja osallistuu sen johtaviin elimiin” (tuomio 29.11.2012, Econord, C- 182/11 ja C- 183/11, EU:C:2012:758, 33 kohta).
- 21 SLSP Sambre et Biesme väittää lisäksi, että direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdalla oli välitön oikeusvaikutus, kun riidanalainen päätös tehtiin, ja että näin ollen kyseistä säännöstä on sovellettava ratkaistaessa, milloin hankintaviranomaiset käyttävät yhdessä edellä mainitulla tavalla samanlaista määräysvaltaa.
- 22 SLSP Sambre et Biesme esittää ensinnäkin, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan merkitystä ei ole sillä, että SLSP Sambre et Biesmellä on vain yksi IGRETECin osake ja että kyseinen osake edustaa sen mukaan vain 0,0000000197 prosenttia IGRETECin osuuskunnan kokouksessa äänivaltaisista osakkeista.
- 23 Toiseksi SLSP Sambre et Biesme lisää, että direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdassa ei edellytetä, että kullakin hankintaviranomaisella on oma jäsenensä yhteisön hallituksessa, vaan on riittävää, että hankintaviranomaiset ovat edustettuina kuntienvälisen osuuskunnan päätöksentekokoelimityksissä, missä yhteydessä yksittäiset edustajat voivat edustaa useita tai kaikkia osallistuvia hankintaviranomaisia. SLSP Sambre et Biesme selittää, että unionin lainsäätäjä on siten säätänyt joustavammista edellytyksistä kuin jotka ilmenivät tuomiosta

Econord, jossa edellytettiin, että kukin viranomaisen ”omistaa osan kyseisestä yksiköstä ja osallistuu sen johtaviin elimiin”. SLSP Sambre et Biesme toteaa, että IGRETECin sääntöjen, sellaisina kuin niitä sovelletaan tässä asiassa, 13 §:n 4 kohdan kolmannessa alakohdassa määrätään, että ”eri osakesarjojen osakkeita omistavat jäsenryhmät kokoontuvat erikseen nimeämään niin monta ehdokasta hallituksen jäseniksi kuin niiden esityksestä hallituksen jäseniä nimetään”, että C-sarjan osakkeita omistavat jäsenet, joiden ryhmään SLSP Sambre et Biesme kuuluu, ovat siten edustettuina IGRETECin hallituksessa ja että IGRETECin hallitus koostuu siten henkilöistä, jotka edustavat muun muassa SLSP Sambre et Biesmeä, direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan i alakohdassa säädetyn edellytyksen mukaisesti.

- 24 Kolmanneksi SLSP Sambre et Biesme väittää, että direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti se käyttää yhdessä muiden IGRETECissä edustettujen hankintaviranomaisten (kuntia ja muita SLSP-yhtiöitä) kanssa kyseisessä kuntienvälisessä osuuskunnassa samanlaista määräysvaltaa kuin omissa yksiköissään eli ratkaisevaa vaikutusvaltaa IGRETECin strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin. SLSP Sambre et Biesme toteaa, että yhdelläkään IGRETECissä edustettuna olevalla hankintaviranomaisella ei ole osakkeiden enemmistöä, joten tässä asiassa ei ole kyse tuomion *Econord* 30 kohdassa tarkoitettusta tilanteesta. SLSP Sambre et Biesme lisää, että direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdassa viitataan muihin hankintaviranomaisiin, jotka ovat edustettuina määräysvallan alaisessa yksikössä, ja että se, että IGRETECiin on perustettu eri jäsenryhmiä, ei estä sitä, että kaikkien hankintaviranomaisten voidaan katsoa yhdessä käyttävän määräysvaltaa kyseisessä yksikössä. Osoituksena tästä SLSP Sambre et Biesme viittaa siihen, että SLSP Sambre et Biesme toteuttaa käsiteltävänä olevan hankkeen yhteistyössä Farciennes’n kunnan kanssa, joka kuuluu eri jäsenryhmään kuin SLSP Sambre et Biesme. SLSP Sambre et Biesme lisää, että sen pääosakkaita ovat Farciennes’n kunta ja Aiseau-Presles’n kunta, jotka niin ikään ovat IGRETECin jäseniä, ja päättelee tästä, että Farciennes’n kunta, joka on A-sarjan osakkeita omistava jäsen IGRETECissä, käyttää määräysvaltaa SLSP Sambre et Biesmessä, joka on C-sarjan osakkeita omistava jäsen IGRETECissä, että mainitut kaksi oikeushenkilöä käyttävät yhdessä määräysvaltaa IGRETECissä, että ne voivat yhdessä käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa IGRETECin strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin ja että lisäksi SLSP Sambre et Biesme ja Farciennes’n kunta aikovat nimenomaan tällä perusteella perustaa yhdessä ekoasuinalueen ja hyödyntää tässä yhteydessä IGRETECin asiantuntemusta.
- 25 SLSP Sambre et Biesme päättelee tästä, että se omistaa osan IGRETECistä ja osallistuu sen johtaviin elimiin, joten se käyttää direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdassa ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettua samanlaista määräysvaltaa, ja että SLSP Sambre et Biesmen ja IGRETECin välillä on in house -suhde.
- 26 SLSP Sambre et Biesme muistuttaa, että Farciennes’n kunnanvaltuuston jäsen oli samalla sekä IGRETECin että SLSP Sambre et Biesmen hallituksen jäsen. Se

korostaa, että asiassa on otettava huomioon tämän asian erityiset olosuhteet, ja toistaa, että symbolinen omistusosuus on perusteltu, koska SLSP Sambre et Biesmen tavoitteena ei ole rahan sijoittaminen vaan yhteisten palvelujen käyttö ja IGRETECin rakenteiden hyödyntäminen. SLSP Sambre et Biesme korostaa, että paikallisdemokratiaa ja hajauttamista koskevassa laissa (Code de la démocratie locale et de la décentralisation) rajoitetaan kuntienvälisten osuuskuntien hallitusten jäsenten mahdollista määrää, ja katsoo, että tuomiosta *Econord* ilmenevät ohjeet rajoittuvat toteamukseen siitä, että tällaisessa yksikössä ei voi olla enemmistöosakasta, jonka päätöksiä sovelletaan suhteessa kaikkiin, mistä ei olekaan kysymys (*quod non*) tässä asiassa. SLSP Sambre et Biesme toteaa, että tässä tapauksessa samanlaista määräysvaltaa käytetään Farciennes'n kunnan kautta, koska Farciennes'n kunta on yhtä aikaa sekä IGRETECin että SLSP Sambre et Biesmen osakas, jolla on oma hallituksen jäsenensä sekä IGRETECin että SLSP Sambre et Biesmen hallituksessa.

B Société wallonne du logement

- 27 Société wallonne du logement toteaa aluksi, että direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdalla, johon SLSP Sambre et Biesme vetoaa, ei ole välitöntä oikeusvaikutusta. Se muistuttaa, että vain säännöillä, joilla vahvistetaan käytännösääntöjä ja näin ollen annetaan subjektiivisia oikeuksia yksityisille, voi olla välitön oikeusvaikutus, eikä direktiivin 2014/24 edellä mainittu säännös täytä tätä vaatimusta, koska siinä ei säädetä talouden toimijan intressissä jäsenvaltioille minkäänlaista velvollisuutta toimia tai olla toimimatta tietyllä tavalla. Société wallonne du logement katsoo, että kyseisessä säännöksessä päinvastoin jäsenvaltioille tarjotaan pelkästään mahdollisuus olla kilpailuttamatta hankintaa, jos tietyt edellytykset täyttyvät. Société wallonne du logement päättelee tästä, että SLSP Sambre et Biesme ei voi vedota kyseiseen säännökseen perusteena sille, että se on loukannut kilpailuttamista koskevaa lähtökohtaa käsiteltävässä asiassa. Jos Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Belgia) ei yhdy tähän tulkintaan, Société wallonne du logement ehdottaa, että asiassa tiedustellaan ennakkoratkaisupyynnöllä unionin tuomioistuimelta, onko kyseisellä säännöksellä välitön oikeusvaikutus.
- 28 Tämän jälkeen Société wallonne du logement toteaa, miltä osin se katsoo, että asiassa eivät täyty yhteisen in house -suhteen edellytykset yhtäältä SLSP Sambre et Biesmen ja toisaalta IGRETECin välisessä suhteessa.
- 29 Société wallonne du logement muistuttaa, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kahden oikeudellisesti erillisen oikeushenkilön välistä sopimussuhdetta voidaan pitää in house -suhteena, jos se, joka tilaa tavarain tai palvelun, käyttää tavarantoimittajassa tai palvelunsuorittajassa vastaavaa (ts. samanlaista) määräysvaltaa kuin omissa yksiköissään ja jos kyseinen oikeushenkilö suorittaa pääosan toiminnoistaan yhteistyössä sen viranomaisen tai niiden viranomaisten kanssa, joista se muodostuu.

- 30 Société wallonne du logement esittää, että tilaajan on oltava hankintaviranomainen ja sen on käytettävä sellaista määräysvaltaa, että se ”voi vaikuttaa mainitun yksikön päätöksiin [ja kyseessä] on oltava mahdollisuus vaikuttaa ratkaisevasti sekä kyseisen yksikön strategiaan tavoitteisiin että sen tärkeisiin päätöksiin” (tuomio 13.11.2008, Coditel Brabant, C-324/07, EU:C:2008:621, 28 kohta), joten samanlainen määräysvalta merkitsee muutakin kuin pelkkää määräävää vaikutusvaltaa, koska se edellyttää sellaista määräysvaltaa yksikköön, joka kattaa sekä yksikön strategiset päätökset että yksittäiset hallintopäätökset. Société wallonne du logement lisää, että määräysvallan tehokkuutta on arvioitava kokonaisuutena, jossa otetaan huomioon kyseisen yksikön koko hallinto ja rakenteet, eikä suhteessa sen tiettyyn menettelytapaan julkista hankintaa koskevassa menettelyssä (ks. tuomio 17.7.2008, komissio v. Italia, C- 371/05, ei julkaistu, EU:C:2008:410).
- 31 Société wallonne du logement esittää, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on niin, että vaikka enää ei edellytetä, että kullakin viranomaisella olisi yksin samanlainen ratkaiseva vaikutusvalta määräysvallan alaiseen yksikköön kuin jos viranomainen olisi järjestänyt kyseisen yksikön toiminnan itsenäisesti ja sisäisesti tai että viranomainen olisi enemmistöosakkaana kyseisessä yksikössä, mistä seuraa, että määräysvaltaa voidaan käyttää yhdessä, tämä pätee muun muassa sillä edellytyksellä, että määräysvallan alaiselle yksikölle annettujen julkisen palvelun tehtävien päivittäiseen hoitamiseen ei liity intressiristiriitaa, että kyseinen yksikkö ei voi toimia päämääriensä mukaisesti osakkaistaan riippumatta ja että se ei näin ollen ole markkinasuuntautunut. Société wallonne du logement korostaa tuoreemman oikeuskäytännön osalta, että 29.11.2012 annetussa tuomiossaan Econord (C- 182/11 ja C- 183/11, EU:C:2012:758, 31 kohta) unionin tuomioistuin täsmensi vastaavan (ts. samanlaisen) määräysvallan syntyminen edellytyksiä, kun on kyse tilanteesta, jossa useampi viranomainen on yhdessä in house -suhteessa, täsmentämällä, että jokaisen hankintaviranomaisen on omistettava osa yksiköstä, jolta hankinta tehdään, ja osallistuttava sen johtaviin elimiin [eikä] määräysvalta tähän yksikköön voi perustua vain sille viranomaiselle, joka omistaa enemmistöosuuden kyseessä olevasta yksiköstä, kuuluvaan määräysvaltaan, koska ”jos hankintaviranomaisella olisi yhteisomistuksessa olevassa sopimuspuoleksi valitussa yksikössä asema, joka ei takaisi sille vähäisintäkään mahdollisuutta osallistua tähän yksikköön kohdistuvan määräysvallan käyttämiseen, avautuisi mahdollisuus julkisia hankintasopimuksia tai palvelukonsessioita koskevien unionin oikeussääntöjen kiertämiseen, jos puhtaasti muodollinen osallistuminen tällaiseen yksikköön tai sen johtamisesta vastaavaan yhteiselimeen vapauttaisi hankintaviranomaisen velvollisuudesta aloittaa tarjouspyyntömenettely unionin oikeussääntöjen mukaisesti, vaikka tämä viimeksi mainittu ei millään tavoin osallistuisi tähän yksikköön kohdistuvan vastaavan määräysvallan käyttämiseen”. Société wallonne du logement esittää, että kyseisessä tuomiossaan unionin tuomioistuin jätti Consiglio di Stato (ylin hallintotuomioistuin, Italia) tehtäväksi ratkaista, oliko hankintaviranomaisten tekemä osakassopimus omiaan mahdollistamaan hankintaviranomaisten tosiasiallisen osallistumisen siihen yksikköön, jolta hankinta tehtiin, kohdistuvaan määräysvaltaan (32 kohta), kun

hankintaviranomaisilla oli kullakin yksi ainoa osake yhtiössä, jolta hankinta tehtiin. Société wallonne du logement esittää, että kun unionin tuomioistuin katsoi näin, sen tarkoituksena oli välttää vaara siitä, että julkisia hankintasopimuksia koskevaa sääntelyä kierrettäisiin puhtaasti muodollisella osallistumisella yhteiseen yksikköön, ja se vahvisti aiemman oikeuskäytäntönsä, jossa edellytetään mahdollisuutta käyttää yhtiöön, jolta hankinta tehdään, tehokasta rakenteellista ja toiminnallista määräysvaltaa, vaikka hankintaviranomaisilla olisikin vain hyvin pieni omistusosuus tästä yhtiöstä.

- 32 Société wallonne du logement päätelee, että 29.10.2015 tehdyllä SLSP Sambre et Biesmen hallituksen päätöksellä hankkia yksi IGRETEC-osake pyrittiin ainoastaan välttämään julkisia hankintasopimuksia koskevan sääntelyn soveltamiselta ja että vaikka lähtökohtaisesti se, että käytetään yksikköä, joka on usean hankintaviranomaisen yhteisomistuksessa, ei ole esteenä in house -poikkeuksen soveltamiselle, tämä edellyttää kuitenkin sitä, että in house -yksikköä käyttävä hankintaviranomainen käyttää kyseisessä yksikössä tehokasta, rakenteellista ja toiminnallista määräysvaltaa – mikä edellyttää, että se omistaa osan kyseisestä yksiköstä ja osallistuu sen johtaviin elimiin – ja että tämä määräysvalta on sellaista, että sen perusteella hankintaviranomainen käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yksikön, jolta hankinta tehdään, strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin.
- 33 Société wallonne du logement täsmentää seuraavaksi, miltä osin – kun otetaan huomioon IGRETECin merkittyjen osakkeiden määrä – SLSP Sambre et Biesmen, jolla on vain yksi ainoa IGRETECin osake, omistusosuus on täysin symbolinen, koska se edustaa SLSP Sambre et Biesmen laskelmien mukaan vain 0,000000197 prosentin osuutta IGRETECin osuuskunnan kokouksessa äänivaltaisista osakkeista (A, C ja P -sarjan osakkeita omistavat jäsenet). Société wallonne du logement toteaa myös, että SLSP Sambre et Biesmellä ei ole omaa IGRETECin hallituksen jäsentä ja IGRETECin elimissä määräysvaltaa käyttävät ensisijaisesti kunnat (A-sarjan osakkeita omistavat jäsenet). Société wallonne du logement katsoo, että koska IGRETECin säännöissä määrätään, että A-sarjan osakkeita omistavilla jäsenillä (kunnat) on enemmistö IGRETECin hallituksessa, kyseisten jäsenten valta estää muihin ryhmiin kuuluvia jäseniä, mukaan lukien SLSP Sambre et Biesmeä, osallistumasta tehokkaan, rakenteellisen ja toiminnallisen määräysvallan käyttöön IGRETECissä ja vaikuttamasta ratkaisevasti IGRETECin strategiaan tavoitteisiin että sen tärkeisiin päätöksiin.
- 34 Société wallonne du logement muistuttaa, että in house -poikkeusta on tulkittava suppeasti ja että näyttövelvollisuus on sillä, joka poikkeukseen vetoaa. Se huomauttaa, että sen osoittamiseksi, että hankintaviranomaiset käyttävät samanlaista määräysvaltaa yhdessä, yhteisön, jolta hankinta tehdään, päätöksentekooelinten on muodostuttava kaikkien hankintaviranomaisten edustajista, eikä SLSP Sambre et Biesmellä ole edustajaa IGRETECin hallituksessa. Société wallonne du logement lisää, että Farciennes'n kunnanvaltuuston jäsen, joka on myös IGRETECin hallituksen jäsen, edustaa IGRETECissä vain Farciennes'n kuntaa eikä SLSP Sambre et Biesmeä. Société

wallonne du logement päättelee tästä, että asiassa ei täyty mainittu edellytys sille, että hankintaviranomaiset käyttäisivät in house -hankinnan edellyttämää määräysvaltaa IGRETECissä yhdessä.

4. Conseil d'État'n näkemys:

- 35 Se, että sopimuksen molemmat sopimuspuolet ovat itse viranomaisia, ei sulje pois hankintasääntöjen soveltamista (tuomio 18.11.1999, Teckal, C-107/98, EU:C:1999:562, 50 ja 51 kohta; direktiivin 2014/24 johdanto-osan 31 perustelukappale). In house -suhde on poikkeus kyseisten sääntöjen soveltamisesta. Näin ollen kyseisen poikkeuksen soveltamisedellytyksiä on tulkittava suppeasti ja sen, joka poikkeukseen vetoaa, on osoitettava, että kyseiset edellytykset täyttyvät (tuomio 13.10.2005, Parking Brixen, C-458/03, EU:C:2005:605, 63 kohta ja tuomio 8.5.2014, Datenlotsen Informationssysteme, C-15/13, EU:C:2014:303, 23 kohta).
- 36 Kun hankintaviranomaisilla on ”yhdessä” in house -suhde yksikköön, jolta hankinta tehdään, useampi hankintaviranomainen omistaa yksikön yhdessä ja ne käyttävät ”yhdessä” siinä ”samanlaista määräysvaltaa” kuin omissa yksiköissään.
- 37 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että ”vastaavan määräysvallan” (ts. samanlaisen määräysvallan) käyttäminen (yksin tai yhdessä) edellyttää joka tapauksessa, että hankintaviranomainen tai hankintaviranomaiset käyttävät yksin tai yhdessä yhteisössä, jolta hankinta tehdään, tehokasta, rakenteellista ja toiminnallista määräysvaltaa, jonka nojalla hankintaviranomainen tai hankintaviranomaiset voivat vaikuttaa ratkaisevasti kyseisen yhteisön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin. Määräysvallan tehokkuutta on arvioitava kokonaisuutena, jossa otetaan huomioon kyseisen yksikön koko hallinto ja rakenteet. Tässä harkinnassa on otettava huomioon kaikki asian kannalta merkitykselliset säännökset sekä merkitykselliset tosiseikat. (tuomio 13.10.2005, Parking Brixen, C-458/03, EU:C:2005:605, 65 kohta; tuomio 11.5.2006, Carbotermo ja Consorzio Alisei, C-340/04, EU:C:2006:308, 36 kohta; tuomio 17.7.2008, komissio v. Italia, C-371/05, ei julkaistu, 24 kohta; tuomio 13.11.2008, Coditel Brabant, C-324/07, EU:C:2008:621, 28 kohta; tuomio 10.9.2009, Sea, C-573/07, EU:C:2009:532, 65 kohta ja tuomio 8.5.2014, Datenlotsen Informationssysteme, C-15/13, EU:C:2014:303, 24 kohta).
- 38 Edelleenkin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan se, että yksikön, jolta hankinta tehdään, päätöksentekuelimet muodostuvat hankintaviranomaisen tai hankintaviranomaisten edustajista, merkitsee, että hankintaviranomaisella tai hankintaviranomaisilla on määräysvalta kyseisissä päätöksentekuelimissä ja että ne voivat näin vaikuttaa ratkaisevasti sekä yksikön strategiaan tavoitteisiin että sen tärkeisiin päätöksiin (tuomio 13.11.2008, Coditel Brabant, C-324/07, EU:C:2008:621, 34 kohta).
- 39 Erityisesti tilanteesta, jossa useampi hankintaviranomainen käyttää ”yhdessä” samanlaista määräysvaltaa, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on todettu,

että siitä, että yhdellä hankintaviranomaisella on puhtaan symbolinen omistusosuus yhteisöstä, jolta hankinta tehdään, ei voida sellaisenaan päätellä, että samanlaista määräysvaltaa koskeva edellytys ei täyttyisi sen osalta (tuomio 19.4.2007, Asemfo, C-295/05, EU:C:2007:227, 58–61 kohta).

- 40 SLSP Sambre et Biesme myöntää itsekkin, että voidakseen vedota ”samanlaiseen määräysvaltaan”, jota se käyttää ”yhdessä” toisen hankintaviranomaisen kanssa, hankintaviranomaisen on kuitenkin osoitettava, että se voi osallistua tietyllä tavalla määräysvallan käyttämiseen yksikössä, jolta hankinta tehdään. SLSP Sambre et Biesme ei kuitenkaan ole osoittanut, että sillä olisi mitään määräysvallan käyttötapaa suhteessa IGRETECiin. Riidanalaisessa päätöksessä todetaan tältä osin, että ”IGRETECin säännöissä annetaan vahvempi asema sen kuntajäsenille (A-sarjan osakkeita omistavat jäsenet) suhteessa muihin julkisoikeudellisiin yhteisöihin (C-sarjan osakkeita omistavat jäsenet)”, että ”C-sarjan osakkeita omistaville jäsenille – mukaan lukien SLSP Sambre et Biesme – ei ole taattu omaa IGRETECin hallituksen jäsentä edustamaan niitä ja niiden äänimäärä vastaa niiden osuutta IGRETECin osakeomistuksesta”, että ”pikkuruinen omistusosuus IGRETECin osakepääomasta johtaa – – vähäiseen vaikutusvaltaan”, että ”ainoastaan kuntajäsenillä on osuuskunnan kokouksessa mahdollisuus estää päätöksiä”, että ”IGRETECin säännöissä kunnille (A-sarjan osakkeita omistavat jäsenet) annetaan ilmeisellä tavalla huomattavaa määräysvaltaa” ja että ”tällä hetkellä IGRETECin säännöissä annetaan etusija kunnille, joten SLSP Sambre et Biesme ei voi osoittaa, että myös muilla julkisoikeudellisilla IGRETECin jäsenillä olisi tosiasiallista ja ratkaisevaa vaikutusvaltaa IGRETECissä”.
- 41 Unionin tuomioistuimen 29.11.2012 annettua tuomiota Econord (C- 182/11 ja C- 183/11, EU:C:2012:758, 31 ja 33 kohta) ilmenee, että voidakseen vedota siihen, että se käyttää ”vastaavaa määräysvaltaa” yksikössä, jolta hankinta tehdään, hankintaviranomaisen on omistettava ”osa kyseisestä yksiköstä” ja osallistuttava ”sen johtaviin elimiin”, siten, että hankintaviranomainen voi tosiasiallisesti osallistua kyseiseen yksikköön kohdistuvaan määräysvaltaan. Unionin tuomioistuin korostaa, että määräysvallan yhteisen käyttämisen käsitettä ei voida tehdä tyhjäksi ja toteaa, että jos ”hankintaviranomaisella olisi yhteisomistuksessa olevassa sopimuspuoleksi valitussa yksikössä asema, joka ei takaisi sille vähäisintäkään mahdollisuutta osallistua tähän yksikköön kohdistuvan määräysvallan käyttämiseen, avautuisi nimittäin mahdollisuus julkisia hankintasopimuksia tai palvelukonsessioita koskevien unionin oikeussääntöjen kiertämiseen, jos puhtaasti muodollinen osallistuminen tällaiseen yksikköön tai sen johtamisesta vastaavaan yhteiselimeen vapauttaisi hankintaviranomaisen velvollisuudesta aloittaa tarjouspyyntömenettely unionin oikeussääntöjen mukaisesti, vaikka tämä viimeksi mainittu ei millään tavoin osallistuisi tähän yksikköön kohdistuvan ’vastaavan määräysvallan’ käyttämiseen”.
- 42 Tulee kuitenkin esiin kysymys siitä, missä määrin ja miten hankintaviranomaisen on ”osallistuttava” määräysvallan alaisen yksikön johtaviin elimiin ja ”tosiasiallisesti” kyseiseen yksikköön kohdistuvaan määräysvaltaan. Unionin

tuomioistuin katsoi 8.5.2014 annetussa tuomiossaan *Datenlotsen Informationssysteme* (C- 15/13, EU:C:2014:303, 28 kohta), että hankintaviranomaisen ja sopimuspuoleksi valitun yksikön välillä ei ole mitään määräysvaltasuhdetta, jos hankintaviranomainen ei omista mitään osaa kyseisen yksikön osakekannasta, ”eikä sillä ole edustajaa yksikön johtoelimissä”.

- 43 Direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdassa nähtävästi selvennetään määräysvallan alaisen yksikön päätöksentekaelimiin osallistumisen käsitettä, kun siinä säädetään seuraavaa:

”määräysvallan alaisen oikeushenkilön päätöksentekaelimet koostuvat kaikkien määräysvallan käyttöön osallistuvien hankintaviranomaisten edustajista. Yksittäiset edustajat voivat edustaa useita tai kaikkia osallistuvia hankintaviranomaisia.”

- 44 Tässä tapauksessa SLSP Sambre et Biesme hankki 29.10.2015 6,20 euron hintaan IGRETECin osakkeen voidakseen suoraan käyttää IGRETECin palveluja. Tämä yksi ainoa osake edusti 31.12.2015, 0,0000049 prosentin osuutta IGRETECin 20 366 778 osakkeen osakekannasta ja 0,0000197 prosenttia IGRETECin osuuskunnan kokouksessa äänivaltaisista osakkeista, joita oli 5 071 477. Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee myöskin, että samaan aikaan C-sarjan osakkeita omistavat jäsenet edustivat yhdessä 0,084 prosenttia IGRETECin osakekannasta ja 0,34 prosenttia IGRETECin osuuskunnan kokouksessa äänivaltaisista osakkeista. C-sarjan osakkeita omistavat jäsenet, ja erityisesti SLSP Sambre et Biesme, omistivat siis hyvin vähäisen osuuden IGRETECistä.
- 45 Tämän hyvin pienen omistusosuuden perusteella C-sarjan osakkeita omistavat jäsenet eivät voineet tosiasiallisesti osallistua IGRETECiin kohdistuvaan määräysvaltaan. Lisäksi IGRETECin säännöissä annettiin joka asiassa ja kaikissa päätöksentekaelimissä ensisijainen asema kunnille (A-sarjan osakkeita omistavat jäsenet). SLSP Sambre et Biesmen väitteitä siitä, että C-sarjan osakkeita omistavat jäsenet ovat edustettuina IGRETECin hallituksessa, ei voida hyväksyä. Kun otetaan huomioon hallituksen jäsenten rajallinen määrä, C-sarjan osakkeita omistavien jäsenten hyvin vähäinen omistus IGRETECissä ei mahdollista sitä, että kyseisillä jäsenillä voisi *de facto* olla hallituksen jäsen edustamassa niitä kyseisessä elimessä, eikä IGRETECin säännöissä suinkaan taata, että C-sarjan osakkeita omistavat jäsenet voisivat nimittää hallituksen jäsenen niitä edustamaan. Riidanalaisessa päätöksessä todetaan siis hyvin vahvoin perustein, että ”C-sarjan osakkeita omistaville jäsenille – mukaan lukien SLSP Sambre et Biesme – ei ole taattu omaa IGRETECin hallituksen jäsentä edustamaan niitä”. Edellä todetusta seuraa, että C-sarjan osakkeita omistavat jäsenet – mukaan lukien SLSP Sambre et Biesme – eivät osallistu miltään osin tai mitenkään määräysvallan käyttämiseen yhdessä IGRETECissä.
- 46 SLSP Sambre et Biesme on kuitenkin asian käsittelyn yhteydessä vedonnut siihen, että tosiseikkojen tapahtumahetkellä IGRETECin hallituksessa istui Farciennes’n kunnanvaltuuston jäsen, joka oli myös SLSP Sambre et Biesmen hallituksen jäsen.

SLSP Sambre et Biesme ei kuitenkaan ole kyennyt osoittamaan, että tästä järjestelystä olisi määrätty oikeudellisesti tai että se olisi taattu oikeudellisesti. Lisäksi kyseinen henkilö istui IGRETECin hallituksessa ”Farciennes’n kunnanvaltuuston jäsenenä”. Ei ole perusteita katsoa, että hänen oli tällä perusteella katsottava edustavan myös SLSP Sambre et Biesmen intressejä, vaikka tosiasiallisesti hän oli myös mainitun yhtiön hallituksen jäsen.

- 47 SLSP Sambre et Biesme väittää kuitenkin, että kyseiset seikat riittävät osoitukseksi siitä, että SLSP Sambre et Biesme on ”osallistunut” IGRETECin päätöksentekoihin, ja niiden seikkojen perusteella voidaan katsoa, että SLSP Sambre et Biesme käyttää IGRETECissä ”samanlaista määräysvaltaa yhdessä”, Farciennes’n kunnan kautta, kun mainittu kunta on sekä IGRETECin että SLSP Sambre et Biesmen osakas ja kun sillä on hallituksen jäsen molemmissa yhteisöissä. SLSP Sambre et Biesme muistuttaa tältä osin, että määräysvallan olemassaoloa on arvioitava tosiasiallisten olosuhteiden mukaan (*in concreto*) ja arvioinnissa on otettava huomioon tapauksen tosiseikat ja että riittää, että määräysvaltaa on käytetty, riippumatta siitä, miten määräysvaltaa on todellisuudessa käytetty.
- 48 Tältä osin on esitettävä ennakkoratkaisukysymys unionin tuomioistuimelle. On kuitenkin täsmennettävä, että vaikka SLSP Sambre et Biesme vetoaa siihen, että Farciennes’n kunta on sekä SLSP Sambre et Biesmen että IGRETECin osakas ja käyttää määräysvaltaa molemmissa yksiköissä, SLSP Sambre et Biesme ei väitä, että SLSP Sambre et Biesmen ja IGRETECin välillä olisi ns. kollateraalin *in house* -suhde, jonka nojalla kaksi yksikköä, jotka ovat saman hankintaviranomaisen määräysvallassa, voivat tehdä hankintoja toisiltaan järjestämättä ensin kilpailutusta. Näyttää joka tapauksessa siltä, että tällaisen määräysvallan edellytykset täyttyvät ainoastaan, kun hankinnasta sopineet sopimuspuolet ovat pelkästään yhden viranomaisen määräysvallassa (julkisasiamies Mengozzin ratkaisuehdotus *Datenlotsen Informationssysteme* (C- 15/13, EU:C:2014:23, 44 ja 45 kohta), mistä ei ole kyse (*quod non*) tässä tapauksessa, sillä Farciennes’n kunta on omistajana IGRETECissä ja SLSP Sambre et Biesmessä vain yhdessä muiden julkisoikeudellisten osakkaiden kanssa – ja SLSP Sambre et Biesmen osalta jopa yksityisoikeudellisten osakkaiden kanssa.
- 49 Oikeudenkäynnin asianosaiset vaikuttavat lisäksi tulkitsevan, että vastaus esitettyyn kysymykseen voisi olla eri sen mukaan, katsotaanko tosiseikkojen tapahtuma-aikana voimassa olleen direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohdalla olevan välitöntä oikeusvaikutusta vai ei. Näin ollen on myös kysyttävä unionin tuomioistuimelta, onko edellä mainitulla säännöksellä katsottava olevan välitön oikeusvaikutus, kun 3.10.2019 annetussa tuomiossaan Irgita (C- 285/18, EU:C:2019:829, 46 ja 49 kohta) unionin tuomioistuin on jo katsonut – ottamatta kantaa mainitun direktiivin 12 artiklan välittömään oikeusvaikutukseen – 12 artiklan 1 kohdasta, että kyseisellä säännöksellä jäsenvaltioita ei velvoiteta käyttämään sisäistä liiketoimea (ts. *in house* -liiketoimea), kun kyseisen säännöksen edellytykset täyttyvät, ja että jäsenvaltio voi asettaa

hankintaviranomaiselle sisäisen liiketoimen toteuttamista koskevia ehtoja, joista ei säädetä direktiivin 2014/24 12 artiklan 1 kohdassa.

5. Ennakkoratkaisukysymykset:

50 Conseil d'État esittää seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1) Onko julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/24/EU, sellaisena kuin se on muutettuna 24.11.2015 annetulla komission delegoidulla asetuksella (EU) 2015/2170, 12 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että sillä on välitön oikeusvaikutus?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: onko direktiivin 2014/24 12 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että edellytys siitä, että hankintaviranomaisen – tässä tapauksessa julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiön – on oltava edustettuna määräysvallan alaisen oikeushenkilön – tässä tapauksessa kuntien välisen osuuskunnan – päätöksentekokoelimiin, täyttyy pelkästään sillä perusteella, että henkilö, joka on mainitun kuntien välisen osuuskunnan hallituksen jäsen toisen osallistuvan hankintaviranomaisen – tässä tapauksessa kunnan – kunnanvaltuuston jäsenenä, on pelkästään tosiseikkoihin liittyvien olosuhteiden perusteella ja ilman oikeudellisia takeita siitä, että se edustaisi tätä tahoa kyseisessä osuuskunnassa, myös julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiön hallituksen jäsen, kun kunta on osakkaana (yhdessä muiden kanssa) sekä määräysvallan alaisessa yksikössä (kuntien välinen osuuskunta) että julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiössä?

3) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi: onko katsottava, että hankintaviranomainen – tässä tapauksessa julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiö – ”osallistuu” määräysvallan alaisen oikeushenkilön – tässä tapauksessa kuntien välisen osuuskunnan – päätöksentekokoelimiin pelkästään sillä perusteella, että henkilö, joka on mainitun kuntien välisen osuuskunnan hallituksen jäsen toisen osallistuvan hankintaviranomaisen – tässä tapauksessa kunnan – kunnanvaltuuston jäsenenä, on pelkästään tosiseikkoihin liittyvien olosuhteiden perusteella ja ilman oikeudellisia takeita siitä, että se edustaisi tätä tahoa kyseisessä osuuskunnassa, myös julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiön hallituksen jäsen, kun kunta on osakkaana (yhdessä muiden kanssa) sekä määräysvallan alaisessa yksikössä (kuntien välinen osuuskunta) että julkisen palvelutehtävän asuntotuotantoyhtiössä?